

PATRIOTIZEM, kakšnega je v Franciji zastopal Pierre Laval, so volile dne 21. oktobra zavrgli in tako je tisto, kar je zastopal Laval, bilo dvojno obsojeno v smrt. Na gornji sliki je Laval; v času zadnje obnavljanje proti njemu, na kateri je bil obsojen v smrt in ustreljen.

Francija dobila mandat uvesti socialistični red

BURŽVAZNE STRANKE V VOLITVAH ZATONILE. — PROBLEM KOOPERACIJE. — KAKŠNA BO NOVA USTAVA? — OBRAČUN S POLITIKI, KI SO VODILI FRANCIVO PRED VOJNO, POPOLEN

Tri države v Evropi so po vojni že izvedle državoborske volitve, ostale pa jih bodo v novembra in v januarju.

V Angliji je zmagala delavska stranka, enako na Norveškem. V volitvah v parlamentu v Franciji dne 22. oktobra pa so izšli kot najjačja stranka komunisti, socialistična je takoj za njimi in le par mandatov manj kot omenjeni dve je dobiti "ljudsko republičansko gibanje", ki je nekakšna zmes de Gaullova naprednjakov in "krščanskih (klerikalnih) republikancev."

Mnogo presenečenj

Največje presenečenje v izidu francoskih volitev je bilo veliko število glasov, ki so jih dobili komunisti. V splošnem se je domnevalo, da bodo kvečjemu na tjetjem mestu. A so izšli iz borbe kot najjačja stranka. Tega uspeha niti sami niso pričakovali.

Socialistična stranka je dobila par mandatov manj kot komunisti, a obe skupaj imata večino v zbornici. Francoski politiki so prerovali, da bo iz volilne borbe izšla socialistična stranka kot najjačja skupina in komunisti pa da bodo daleč v ozadju. Dogodilo se je, da sta obe skoro enako močni. Da li bo med njima možno ustvariti tudi vzajemnost in enotnost v gradivitvi nove Francije, je še vprašanje. Mnogi socialisti so mnenja, da ker se komunisti po vsem svetu ravljajo po nagibih vnanje politike sovjetske unije, ni verjetno, da bo v Franciji drugače. Če pa se bi postavili (komunisti) na svoje noge, bi

Se vedno mnogo strank

Ena največjih hib francoske demokracije in njenega parlamentarizma je bila množica strank. Skozi mnogo let je bilo nemogoče sestaviti solidno vladu. Padale so v parlamentarnih nezaupnicah druga za drugo povprečno dvakrat na leto. Ampak včas temu spreminjanju vlad je ostala vseskozi na krmilu Francije tista svojat, ki je bila največ kriva njenega propada. Par oseb izmed nje je bilo sedaj obsojenih na smrt, a iztrebljena iz francoskega javnega življenja še ni.

Klerikalizem se ponavlja

V času nacijske okupacije se je v Franciji zelo ojačal klerikalizem. Pomagala sta mu Petain in Laval in seveda vsi francoski škofje. Po izgonu Nemcev iz Francije so se klerikali odločili za novo stranko, kajti njihna prejšnja politika je bila toliko kolaboratorska z nacijami, da je ne bi smeli obnoviti. Ta element je po številu poslancev sedaj na tretjem mestu. Ima podporo ameriškega in angleškega kapitalizma ter Vatikana.

Vzlic velikemu uspehu socialistov in komunistov torej v Franciji buržavija ni še toliko omagala, da je bilo konec.

(Konec na 5. strani.)

JUGOSLAVIJA IMA TEŽAVE DOBITI VOJNE ZLOČINCE V SVOJO PEST

M. V. Fodor poroča čikaško-mu listu "Sun" dne 27. okt. iz Dunaja o razočaranju jugoslovanske vlade, ker ji Američani in Angleži ne izročijo vojnih zločinov in kvizilgov, ki so priseljenci pod njihovo varstvo.

Nahajajo se večinoma v Rimu, eni pod varstvom papeža, drugi pod protekcijo ameriškega in angleškega vojnega poveljstva. Precej jih je pod varstvom ameriških in angleških čet v Avstriji, v Angliji, v Franciji in v Egiptu. Tudi v Nemčiji v ameriški in angleški zoni jih je nekaj.

Značilno je, da se je skoraj vsem glavnim tolovanjem posrečilo pobegniti in mahnili so jo naravnost v ameriške in angleške vojne tabore. Slovenske "domobranice" so Angleži s Kosovščico sicer vrnili, a pridržali pa so vodilne zločinice.

Dunajski komunistični list "Volksstimme" je objavil o tem vprašanju intervju z jugoslovanskim polkovnikom Andrijo Miličem, ki je dejal, da je na varnem v Avstriji (pod zaščito ameriških in angleških čet) kviziling Ante Pavelić, srbski kviziling Milan Nedić in mnogo drugih jugoslavskih in proti Sovjetski uniji.

"Svoboda tiska in govora" last bogataških skupin

Kdor hoče v tej deželi med ljudstvo, mora v radio in pa v časopise ter revije, ki izhajajo v milijone izvedih.

Oboje kontrolirajo multimilijonari.

Enako je pod njihnim vplivom zvezna poslanska zbornica ter senat in vse legislature v posameznih državah.

Naš bivši poslanek pri angleški vladi, milijonar Kennedy, je v nedavnom govoru pred neko trgovsko komoro dejal, da predsednik odbora angleške delavske stranke Harold Laski rompa deželi s pridigo, da je kapitalizem bankrotiral, a mu je želel, kje pa bi ti bil, in Anglija,

ako je ne bi že v drugič rešil v vojni ameriški kapitalizem... To je važno omeniti zato, ker je Kennedy upoštovan ameriški diplomat, reakcionar in kleriklec. Njegova ugotovitev, da smo šli v vojno za ohranitev angleškega kapitalizma in imperializma, ima vsekakor preej podlage.

Na to dejstvo je opozoril nedavno tudi predsednik Sovjetske unije Kalinin, če, imejmo v uvidu, da smo mi (USSR) izolirani zato, ker imamo socialistični namesto kapitalizem. Mnogi kritiki sicer Rusije ne smatrajo za socialistično državo, a ob enem le priznajo, da je zavrljil, kje pa bi ti bil, in Anglija,

Rensica je, da je ameriški radio s svojimi komentatorji posest bogataških interesov, ki

ščanje za privatni profit ter uveljavljanje socializacije kot še nikdar nobena dežela tako drastično in v tolikšni meri.

V Zed. državah jih je čezdaj več, ki hočejo, da se s tako Rusijo čimprej obračuna. Imamo v kongresu nadaljevanje Diesovega odbora za raziskovanje neameriških aktivnosti in kongresnik Rankin, star bigot, ki izposloval akcije proti katem petim ljudem, ki izvajajo svoje nazore po radiu po njegovem meniju preveč radikalno.

Rensica je, da je ameriški radio s svojimi komentatorji posest bogataških interesov, ki

Konec kapitalizma na Čehoslovaškem in drugod v Evropi

Cehoslovaška še ni imela volevitev v parlament, ki naj bi odločil obliko njene bodoče socialne uredbe, včas temu je takozvana posvetovalna skupščina sklenila, da se naj industrijo, rudnike, banke in tudi pivovarne takoj podržavi.

Njen sklep je predsednik Edward Beneš podpisal 24. oktobra in s tem je kapitalizma na Čehoslovaškem konec.

Če si predstavimo, da je Češka ena najmodernejših industrialnih dežel v Evropi, potem si ob enem tudi lahko predočimo, kako so se ob tem pojavili počutili kapitalisti in vsake sorte drugi troti v deželah, v katerih je princip izkorisčanja za privatni profit še zmirom najsvetjejši zakon.

Nacionalizacija na Češkem pomeni prvo važno industrialno državo na kontinentu, ki je poleg Rusije odpravila privatno lastništvo. Razlika med njo in Rusijo je, da je slednja nacionalizirala vse, dočim Čehoslovaška le velike industrialne, rudniške, bančne in trgovske obiske, a malo obrt, malo trgovina in kmetije pa so ostale privatne posest. To je v soglasju s socialističnim programom, ki je le za podruževanje temeljnih obratov. Sličen preobrat v ekonomiji izvajajo Jugoslavija, Bolgarija, Poljska, Rumunija in Madžarska.

Ko je češka vlada vprašala Zed. države za posojilo, da si z njim nakupi strojev, je ameriški poslanek v Pragi sporocil v Washington, da naj se ji ga ne da, dokler ne bomo videli, kako daleč nameravajo v Pragi s socializacijo. To se je dogodilo pred nekaj tedni. Ampak Čehi so se odločili izvesti svoj program, ki pa će posojilo dobe ali ne. In tako so svojo deželo spremeniли v toke socialistične ekonomije, ne oziraje se na nejevoljno v Washingtonu in na Wall Streetu.

LISTNICA UREDNIŠTVA
Nekaj dopisov je moralno vsled pomanjkanja prostora izostati. Priobčeni bodo v prihodnji številki.

gih jugoslovanskih kriminalcev. Tam je menda tudi slovenski kvizling general Rupnik, če ni že še bolj na varnem v Rimu, pa še Rožman in večina tistih višjih uradnikov, ki so v času okupacije, in nekateri tudi že prej, služili Mussoliniu in Hitlerju.

Polkovnik Milič je dejal, da ima dokaze, da je Pavelič s svojim "ustaškim" štabom v kempu St. Gera na Koroškem in da tam obdržuje politične konference za razdejanje nove Jugoslavije. "Niti enega jugoslovanskega vojnega zločinca nim niso Američani in Angleži še izročili," je ugotovil Milič in menda tudi ne upa, da jih kdaj bodo. Kajti po tolmačenju lista jih rabilo za intrige proti Titovi Jugoslaviji in proti Sovjetski uniji.

rekli smo, da bi mu bilo toliko novih naročnikov lahko dobiti, če bi se vsakdo, ki mu je kaj za ta list, oziroma za program, ki ga zastopa, potrudil dobiti saj enega novega naročnika. Recimo, da je med nami tisoč takih naročnikov, ki žele, da bi Proletarca bralo več ljudi kakor sedaj. Ti bi mu lahko pridobili skupno ne samo tisoč ampak dva tisoč novih naročnikov. In to brez vsake organizirane kampanje.

Letos je jubilejno leto "Proletarca". Lahko bi imeli agitacijske priredbe zanj marsikje, z dobrim sporedom. N. pr. v Clevedandu, v zapadni Pensylvaniji, v Milwaukeeju, Pueblo, Waukeganu itd. A imeli smo jo samo v Chicagu. Na eno veliko pravljivo štiridesetletnico listovega obstoja pa se pripravljamo.

Ako torej priredb ni, pa vendarle vsakdo izmed nas stori eno, in to je, da do božiča dobimo vsakdo saj enega novega naročnika. In tako bo izkaz dobljenih naročnin beležil ne tristo, ampak šest sto in več naročnin.

V tem izkazu je zastopanih 33 naročnikov, ki so se potrudili poslati 304 naročnine v teku štirih tednov. Kaj, če nas bo v prihodnjem saj sto, ki se bi enako potrudili?

Torej vsakdo saj enega novega naročnika do božiča! S tem bo "Proletarec" dobil ob svoji 40-letni zasluženo priznanje brez posebne kampanje.

KOMENTARJI

SEZNAM VOJNIH BEGUN-CEV, ki jih objavlja Ameriška domovina, prihaja iz Vatikana. Tem jim pišejo beležke ubegli slovenski duhovniki in lajki. Edino, kar pozablja, je navesti poleg imen tudi vzroke, čemu so zbežali.

POSLANICA JUGOSLOVANSKIH ŠKOFOV, napisana, oziroma izdana dne 20. sept. v Zagrebu, priča, da je Tito tudi nad cerkvijo priljčno zmagal.

Pravi, da ni proti bogoslužju, ampak je na vsak način proti temu, da bi jugoslovanska hierarhija službovala Rimu v škodo svojih narodov. In škofje—bogove, kako so se počutili, in kakšna navodila so dobili iz Rima, so položaj preudarili ter sklenili, da jim ni prav, kar se v Jugoslaviji pod Titom dogaja, ampak, da se bodo z njim že kako spriznili in pomagali... Skofom ni kazalo nič drugega kot ponuditi to oljkinu vejico. Ampak njim in posebno še Rimu pa je bilo ob tej vesnečani svečnosti tako hudo.

ATOMSKA BOMBA je sedaj—čudno, kajne, "pod jugoslovansko sfero vpliva". Ko se je Zogu zazdele, da je zanj boljše, če se okrene k Mussoliniju namesto k Aleksandru, je res "zaslužil" milijon, a zapasel Albanijo. Bil bi čudež, če bi mu Anglija in Zed. države spet pomagale h koritu.

TRIJE KRALJI, ki na vsak način hočejo nazaj na trone, so jugoslovanski Peter, grški Georgije in albanski neprida Zog. Poleg teh pa še Petrov bratanc Mihael v Bukarešti, njegov oče Karl, ki menda sedaj veseljači v Južni Ameriki, pa tudi v Bolgariji se "demokrati" še potegujejo za ustanovitev "demokratične" monarhije.

RADO STAUT ni sicer človek "velikega razuma", ima pa dolg jezik. Kar napiše, da je pametno, in kar zastopa, je reakcionarno. To počne zaradi svojega oportunitizma. Ker se tega greha zaveda, vpije na druge, če, glejte jih, kako menjajo plašče! Vseeno, ako KSKJ Stauta dobi za svojega bodočega urednika, kdo ve, če mu ne bodo glavarji očitali, da je le oportunist in pa brez krščanske primesi.

NAVDUSEVANJE. ZA DEMOKRACIJO ni slaba stvar, če je navduševanje iskreno. Ampak kje, pri kom in koliko ga je?

FASIST FRANCO je tudi za demokracijo. Izdal je ukaz, da se mora Španija v njegovem smislu odredba za demokratiziranje države razvijati v "mejah obstoječega zakona". Torej takoj, kot on hoče.

CUDNO JE, kako so naši državniki za demokracijo na Balkanu, ne pa istočasno enako og (Konec na 5. strani.)

ALI JE "PROLETARCA" MOGOČE RAZŠIRITI TUDI BREZ KAMPANJE?

Iz izkaza poslanih naročnin v tej številki je razvidno, da smo jih v minulih štirih tednih prejeli 136 več kot pa v prejšnjih štirih. Vsega skupaj so jih agitatorji poslali 304, v prejšnjih štirih tednih pa 168.

Poleg tega so mnogi obnovili naročino in upravnik ugotavlja, da v štirih tednih še nobenkrat takolično kakor sedaj.

Vendar pa, kakorkoli je ta rezultat zadovoljiv, smo od cilja za tisoč novih naročnikov v tem letu še kako daleč. In do novega leta sta samo še dva meseca!

Rekli smo, da bi mu bilo toliko novih naročnikov lahko dobiti, če bi se vsakdo, ki mu je kaj za ta list, oziroma za program, ki ga zastopa, potrudil dobiti saj enega novega naročnika. Recimo, da je med nami tisoč takih naročnikov, ki žele, da bi Proletarca bralo več ljudi kakor sedaj. Ti bi mu lahko pridobili skupno ne samo tisoč ampak dva tisoč novih naročnikov. In to brez vsake organizirane kampanje.

Letos je jubilejno leto "Proletarca". Lahko bi imeli agitacijske priredbe zanj marsikje, z dobrim sporedom. N. pr. v Clevedandu, v zapadni Pensylvaniji, v Milwaukeeju, Pueblo, Waukeganu itd. A imeli smo jo samo v Chicagu. Na eno veliko pravljivo štiridesetletnico listovega obstoja pa se pripravljamo.

Ako torej priredb ni, pa vendarle vsakdo izmed nas stori eno, in to je, da do božiča dobimo vsakdo saj enega novega naročnika. In tako bo izkaz dobljenih naročnin beležil ne tristo, ampak šest sto in več naročnin.

V tem izkazu je zastopanih 33 naročnikov, ki so se potrudili poslati 304 naročnine v teku štirih tednov. Kaj, če nas bo v prihodnjem saj sto, ki se bi enako potrudili?

Torej vsakdo saj enega novega naročnika do božiča!

LIST ZA INTERESE DRŽAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka po popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co. Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864

Upor v nizozemski Vzhodni Indiji dela zapadni demokraciji veliko preglavic

Sestdeset milijonov ljudi v nizozemskih kolonijah na Pančiku se je po kapitulaciji Japonske uprla—ne proti Japonski, ampak zoper povrnitev pod nizozemsko nadvlado. Sicer niso vsi prebivalci v uporu, ampak vendarle jih je toliko, da prizadeva predvsem nizozemski vladi, pa angleški in tudi ameriški veliko glavobola.

Uporniki na Javi so oklicali svojo deželo za republiko, sklicujejo se na atlantski čarter in na obetane štiri svobodščine in se zoperstavili angleški in nizozemski oboroženi sili. Enako tudi Japoncem, ki so na ukaz zaveznikov sedaj morali nastopiti v imenu reda in mira proti domačinom.

Nizozemska, kot je bilo tu že poudarjano, teh kolonij sama s svojo močjo ne bi mogla dobiti nazaj. Kako naj mala dežela, ki šteje le nekaj milijonov, vrlada kolonije, v katerih je prebivalcev desetkrat več kot pa jih ima ona? In vrh tega so te ljudstva v kolonijah v drugi in tudi že v prvi svetovni vojni naučila, da belopoltna imperialistična ljudstva niso nikakršni nadljudje, kadar se je treba boriti. To je med domačinskim rodom zatonilo ugled belega človeka.

Nizozemska bi Jave torej ne dobila nazaj, če ji ne bi prišli po japonski kapitulaciji na pomoč Angleži in pa ameriški "lend-lease". In tudi naše "lend-lease" ladje in še marsikaj.

V parlamentu se je angleški premier Clement Attlee skliceval na moralno obveznost do Nizozemske, kar bi pomenulo, da je med vladom v Haagu in Londonu bil sklenjen še pod Churchillom tajen dogovor, da Nizozemska dobi nazaj Javo in vse druge svoje kolonije na Pacifiku. Kajti v njih je tudi veliko angleškega, ne samo nizozemskoga kapitala. In pa ameriškega.

Vendar pa imajo borce za osvoboditev tistega otočja izpod tujega imperializma in kapitalizma po svetu dovolj prijateljev, ki so opozorili, da zapadna demokracija ne izpoljuje obljub, ki jih je sipala med vojno. Tako so nastale ostre kritike tudi proti ameriški vladi, če, da tira svet v stare toke kolonialnega izkorisčanja. Ameriške ladje so vozile na Javo nizozemske čete in njim posojen naš "lend-lease" vojni material. Revolucionarji na Javi so se zgražali, če, zapomnili si vas bomo!

Predsednik Truman in njegov državni tajnik Byrnes sta končno odredila, da naj nizozemske in angleške čete na Javi odstranijo z naših "lend-lease" dajatev imena ameriških firm, in enako njihove znake z orožja, razstreliv in drugega vojnega materiala, ki smo ga jim "posodili".

To postopanje je državni oddelek utemeljil z razlogi, da mi nočemo biti umešani v kolonialni spor, in pa da smo zahtevali odstranitev imen ameriških firm tudi v slučaju, ko je Anglia intervenirala v Grčiji s silo in se pri tem poslužila največ našega orožja.

Ampak odstraniti le imena ameriških trdk — kaj naj to pomaga k Rooseveltovemu programu štirih svobodščin?

Ime ameriške firme lahko izpliši s topa, toda top je še vedno namerjen na upornike in strelja nanje! Ako bi ameriška vrlada res hotela nekoliko več "demokracije" na Javi in tam okrog, bi enostavno rekla, da se ameriškega orožja proti gibanju za republiko ne sme uporabljati. Ampak se ga še prav tako kot doslej, le da na zaboljih in na kovinah ni več imen ameriških kompanij, ker je besedilo s kovin zbruseno in na zaboljih pomazano, da je nečitljivo.

Ko je bila Nizozemska napadena in v hipu poplavljena z nacijsko armado, je dobila nizozemska kraljica Wilhelmina zavetje v Washingtonu in v Kanadi. V beli hiši se je počutila kakor doma. Morda ji je bilo tajno tudi tukaj obljubljeno isto kakor v Londonu. Kajti Java — kdo se bi poslovil od tako bogate dežele?

Nizozemski social-demokrati so nedavno o tem razpravljali, poslali so deputacijo k angleški delavski vladi, in oboji so se zedinili, da se naj upornemu ljudstvu ponudi sporazum. Avtonomijo naj dobi, šole naj se mu zgradi, živiljenjski nivo naj se mu dvigne, a protišlugu pa naj ostane še i v nadalje pod Nizozemsko. Bržkone se bo zgodilo tako, ker je orožje zapadne demokracije jače kot pa orožje upornikov na Javi, v Indokotajski, na Burmi in v drugih kolonijah. Ampak s tem vred ob enem ostanjejo tudi vzroki, radi katerih so vojne nastajale doslej in bodo, dokler se imperializma in kapitalizma ne nadomesti s socialistično urejeno mednarodno ekonomijo.

Čemu treba obvezne vojne službe v dobi atomskih bomb?

Predsednik Truman je bil pred skupno sejo senatne in poslanske zbornice in jo urgiral sprejeti zakon za uvedno obvezne vojaške službe tudi v mirnem času. Dokazoval je, da je v obrambo dežele potrebna, ker le na ta način nam bo mogoče zgraditi rezervo, ki jo bi potrebovali v slučaju, da se spet zapletemo v vojno.

A če poslušaš profesorje, ki so delali na iznajdbi atomske bombe, pa prideš do sklepa, da v obrambo dežele ne rabimo močne stalne armade, ampak tehnične vojne oddelke, s par sto tisoč možnih regularnih afmada, kot smo jo običajno imeli doslej.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Ceprav so topovi potihnili, je še vedno dovolj novic. Volitve v Franciji, revolucija v Venezuela, predlog predsednika Trumana za splošno vojaško službo itd. Kogar pa zanimajo bolj dočne in pa lokalne novice, jih najde cele kupu v dnevnem časopisu. Ni ga dneva, da ne najde kakšnega večjega odlomka iz važnega govora generala ali visokega diplomata (teh imamo sedaj cele skladnice), ki se tičejo ali Rusije, ali pa atomske bombe. Da ti ljudje ne štedijo besed in že sedaj pridne agitacijo za tretjo svetovno vojno, je treba samo pogledati v Hearstovo in pa McCormickovo časopisje. Komaj so potihnili topovi, pa so že na delu isti ljudje, kateri so omogočili početek druge svetovne vojne.

Gledo atomske sile so ti ljudje zato, da tajnost ostane last Zed. držav. Zastonj pojasnjujejo znanstveniki, kateri so stvaritevji te strašne iznajdbe, da je nemogoče ohraniti to skrivnost. Zatrjujejo, da ne bo dolgo, ko bodo druge države, katere posedujejo potrebna industrijska sredstva, prisila na to, ali mogoče še presegla učinek bombe, katera je razbil Hirošimom in Nagasaki. Da vse to ne olajšava že takoj napetih razmer med nami in sovjeti, je jasno vsakemu. Človek se nehotje vpraša: Kaj pa hočejo ti ljudje? — Ali mislimo, da je sedaj prišel čas, na katerega Komaj čakajo gotove velenje v Evropi in tukaj v Ameriki, da se napove boj Rusiji?

Če bi bili ti ljudje prepričani, mislimo tudi naše državnike, da ima Rusija že atomske bombe, bi zahtevali takoj, kot je že omenil nek znanstvenik, da se to nevarno stvar internacionaizira. Ker pa mislimo, da smo edini, kateri zmorno tako luskurijočnost za eksterminacijo človeštva — pa ne damo te skrivnosti nobenemu — tudi odboru združenih narodov ne.

To je potrdil s svojo poslanico zveznemu kongresu tudi predsednik Truman. V svojem govoru je priznal, da mir sloni samo na sili in pa na tem, kdo bo udaril prvi. Torej vse tiste lepe besede o bratstvu in uničenju fašizma so bile samo besedne. Kot izgleda sedaj, saj kot se razvideva iz govorov naših državnikov, bo svet razdeljen v dva dela in mi, sliš bolje Zed. države, bodo na čelu eni polovici.

V Evropi

Naj bo našim državnikom prav ali ne, francoške splošne volitve, katere so odločilne, kakšno ustavo bo bilo nova takozvana četrta republika, so dokaže, kakšno je mišljenje ljudi v Evropi. Velikanska zmaga socialistov ni presenetila nikogar. Pričakovalo se je, da bodo dobili še več sedežev. Ali ogromno število sedežev, katere so pridobili komunisti — 152, je pa precej pretreslo že tako rahlo politično ozadje Evrope. Sploh je zmagal levica na celi črti. Rezultat je sleden: Komunisti 152, socialisti 142, Mouvement républicain Populaire 141. Desnicista 67. Radikalni socialisti 25. Druge stranke 18.

Mouvement Républicain Populaire, katera je dobila 141 sedežev, je popolnoma nova stranka, katera izvirja iz partizanskega gibanja. Stranka je levica z radikalnim programom ter ima precejšnje število liberalnih katolikov.

Francoske volitve bodo imele sličen vpliv, kot so ga imele angleške volitve, za splošen svetovni če že ne evropski položaj. Nemogoče je danes trditi, da je socialistična misel poražena. Kdor ne veruje, naj pogleda v Francijo, kjer so ženske prvi v zgodovini te države volile in volile v ogromni večini za levico, proč od tiste korupcije, katera je pogledala Francijo v jarem fašizma in narodnega bankrota.

To, kar se je zgodilo v Franciji zadnjem teden, se bo zgodilo prihodnji mesec v Jugoslaviji in tudi v drugih deželah Evrope.

vijala ter od svoje strani pomagala k vsestranskemu napredku in popolnopravljosti.

Morda bi se bilo dobro včasih domisliti, da celo ura, ki stoji, pogodi pravi čas dvakrat na dan.

Kako to, da so razni McCormicki, Hearsti, Lindberghi in drugi "America firsterji", ki so tako nasprotovali, da bi šli v vojno proti Hitlerju, sedaj kar naenkrat zanj, to mi nakanek gre v glavo?

Tole mi ne gre v glavo?

POVESTNI DEL

GABRIJELA PREISSOVA:

Gospod Jurij

Iz zbirke "Korotanske povesti"

(Nadaljevanje.)

Zefi se so oči iskrike od hvaljnosti! Končno ji je vendar nekdo pohvalil i Severinčka! Pri Kabonu so hvalili žrebe in tele, ko je prišlo na svet; hvalili so petelina, solato na vrtu — za ubogega Severinčka pa ni imel nihče dobre besede.

"Pošljem ti kako knjigo, da boš čitala, ker ne moreš delati," ji je obljudil kapelan. "Življenje vseh svetnikov, mislim, imate —" je premisjal — "čakaj, pošljem ti Andersenove pravljice. Všeč ti bodo."

Zefa je udano poljubila roko, ki jo je podal častiti gospod v slovo. "Že odhajate? To je škoda —" je zašepetala vsa hvaležna...

Po tem posetu se je Zefi ozivil pogled; čisto se je utešila. Saj je to življenje vendarle lepo — vse se ga veseli... Ceji Bog da zdravje, — vedno bo pridna, poslušna in dobro vzgoji svojege Severinčka.

Zupan Koban se je omračil obraz, ko ga je gospod Jurij opominjal, prijazno, pa resno, da naj pošlje brez obotavljanja hčeri po zdravnika. Precej časa ni odgovoril, napisel so je vendar premagal in dejal spoštljivo: "Ali danes je praznik."

"Boznikom streči je krčanska dolžnost vsakega človeka po dnevi in ponoči", je govoril duhovnik. "Zdravnik sploh nima počitka noben praznik."

"Toda hlapac ne napreže rad na tak praznik," je dejal trdovratno Koban. "In jaz — odpustite častiti gospod — nerad o nji govorim... Saj veste —"

"Ne morem verjeti," je rekel duhovnik z malo tresociem, se glasom, "da bi mož, kateri je bil zaradi svojega razuma izvoljen z županom — da bi ta dobriček ne imel srca za svojo lastno kri."

"Baš zato, ker sem župan, me to grize" — je povedal tiko Koban. "Ko bi bil kajzar ali dñina, bi bilo kaj drugega."

"To so pa čudne misli, župan," je rekel kapelan žalostno; "od vas nisem pričakoval tega. Pred Bogom smo vsi enaki. Sicer pa vam nisem hotel ponavljati vase nevolje, ki je upravljena, — toda vi ostanete vzlici temu že vedno njen oči. In kot takemu vam je treba pomisliti, da Zefi lahko ostane šepava, če boste odlašali z zdravnikovo pomočjo."

Koban je prebledel. "Kaj je tako?" je izpogovoril zopet in temno gledal v zemljo. "Ženske mi niso nič povedale..."

"Ali vidite, da je vendar nisem spolid doma —" je zašepetal Koban, kakor bi se sramoval tega priznanja. Potem pa je sam hitel klicat hlapca, da naj gre v mesto z vozom po zdravniku..."

"in zaradi nje sem storil vse

drugo. Ona — samo ona je naredila, da sem sedaj ničvrednež!"

"Ne obsojajte se tako ostro, Fran," ga je miril gospod Jurij, — "tega ni treba. Trdno se odločite in lahko postanete vzoren mož. Vaše nepremišljenosti je vzročil mladostni ogenj, sedaj pa bo drugače. S tem pa vas je razrazila Žefa?"

"Danes ste bil, Zvonar, dober gostitelj", je ogovoril mladega kmeta, ki je sedel za mizo pri drugih, kadil in se ni brigal z nikogar; pa tudi noben občan ni izpogovoril z njim nič. Fran se je zasmehal, ker so se vsi smejali, in se delal, kakor da je že davno pozabil, kaj se je zgodilo z njim. "Hočete li malo iti z menom?" ga je vprašal duhovnik.

"Seveda," je dejal naglo Fran in vstal; smodko je zagnal, ker je vedel, da gospod Jurij ne mara tobakovega dima, in Fran se je znašnil, lepo," je pričel sam razgovor, ko sta prišla v drevored, da ne bi gospod mislil, da je mutast.

Toda zrak je preveč miren in soparen —" je odvrnil kapelan. "Ko se bom drevi vračal domov, me bo gotovo še močilo..."

"Ostanite pri nas," se je nasmehnil Fran. "Jaz sem pa danes stregel le zaradi vas pri obezu —" je pristavil odkritošeno. "Mislimi smo, da nas popolnoma počaste in gospod župnik in oba učitelj."

"Imajo pogreb."

"Škoda, da hočejo ljudje naš praznik pod zemljo —" se je poslal Fran.

Bila sta v orehom v drevoredu. "Jaz bi bil rad govoril z Uršo," je dejal gospod Jurij in glede tja proti odprtemu okencu županove čummate, — "pa morabiti bi ji vi to povedali na mestu mene, ker se mi je treba pripraviti za popoldanski blagoslov."

"Jaz ji povem, kar si želite," je obljudil Fran, "ko je duhovnik utihnil.

"Nič težkega ni," je menil kapelan. "Urša ima dobro srce; prosil bi jo, da bi se časih spomnila bivše tovarisce in jo obiskala... Zefo mislim..."

Franov obraz se je čisto izpremenil, ko je zaslisal zejno gospoda Jurija. Molčal je dolgo.

"Žef je izpahnila noga," je dejal kapelan mirno, "vsega usmiljenja je vredna."

Fran je ni odgovoril.

"Mogoče pa, da bi se mlada, neizkušena in doslej še nedolžna deklica, kakor je Urša, zančljivo obrnila zo Žefom. Tu pa velja Kristova beseda: "Kdor je brez greha, naj prvi vrže kamen nanjo! Kaj ne, Fran?"

"Urša ni taka, da bi zaničevala Žefo," je odgovoril Fran tiko. "Kriv sem pa jaz, da ne zahaja moja sestra več k nji. Vse sem ji povedal..."

"Kaj ste ji povedal, Fran? Sme li to vedeti i vaš dušni prijatelj?"

"Zaradi Žef je sem bil zaprt — je bruhnil naglo iz sebe —

"in zaradi nje sem storil vse

nad vse zanimiv. Vsebuje namreč razpravo, oziroma zaslisanje na podlagi resolucije o nakupu zemljišča poleg jednotnega poslopja. Od srca sem se smejal, ko sem zopet čital to razpravo in obožnico ali resolucijsko, v kateri se povdaran in mi bo se ganila, ko me nameval na prisih ono škatljico... In v tem trenotku mu je prišla misel, na videz neizvršljiva; duhovnik pa je le bil vesel, kakor se veseli bolnik dobrega zdravja v nevarni bolezni...

Spomnil se je Žef, kako je bila otočna, ko je prišel k nji, kako je gledala za zaveso, ne da bi se ganila, ko me nameval na prisih ono škatljico... In v tem trenotku mu je prišla misel, na videz neizvršljiva; duhovnik pa je le bil vesel, kakor se veseli bolnik dobrega zdravja v nevarni bolezni...

"Ko si toliko prebil zaradi Žefe," je izpogovoril znova gospod Jurij, "tedaj si jo imel zelo rad."

"Da — prav neumno — smeršno," je odvrnil Fran z bridkim nasmehljajem.

"Kaj ne, da priznate, da more prava ljubezen tuje izvršiti?"

Fran se je zamislil, potem pa kar dejal: "To se lepo sliši, — če se pove komu drugemu."

"Kako mislite to, Fran?" je vprašal kapelan.

"Tako — da vi sodite le po sebi, častiti gospod."

"Malo prej mi je pravila Žefama, da vi niste tako zloben, kakor pravijo."

"Hm" — je zamrmral Fran malomorno in bacil s čevljem kamen s poti, kakor bi hotel reči, da pri njem ne veljajo nič take besede.

(Dalje prihodnjic.)

STAR SE MORAJO UMAKNITI MLADIM...

Chicago, III. — Tak je neizprosen zakon narave... Staro dreno se posuši in strohni, ako ga prej vihar ne podre. Nadočnem posloški ga je treba z mladim drevescem, kako hočemo ohraniti gozd, ali senco pred hišo. Tudi ljudje se moramo pokoriti temu zakonu...

Tudi midva nisva nobena izjema, umakniti se morava po devetnajstletnem trudopolnem delu v "pokoj" in prepustiti najin prostor mladi moči, ki naj nadaljuje, kjer sva midva počne.

Upava in iskreno želiva, da bo najin naslednik, najina "mlada dva", Leo in Alma Gratchner, poskušala po njih najboljši moči nadaljevati po istih smernicah, po istih načelih, kot sva midva, zadovoljiti goste kolikor bo pač mogoče v danih razmerah. Predstavila se bosta ob slavnostni otvoritvi njih podjetja, ki bo, kot je razvidno iz oglaha, na drugem mestu, 10. novembra 1945, in ob isti priliki se midva umakneva iz "javnega življenja".

Iskrena hvala vsem, ki so načeli načrtani poti, ker svesta sva si bila, da je najino delo pošteno; vztrajala sva, ker sva vedela, da le z vztrajnostjo je uspeh mogoč.

Najino načelo je bilo, nuditi gostom najboljšo mogočo posrežbo, neoziraje se, kdo so gosti; pripraviti dobro hrano, imeti na razpolago čiste in udobne sobe; cene zmerne. Da sva se teh smernic držala, lahko pridržijo vsi oni, ki so kdaj bili pri nas. Zavedala sva se dobro, da sva odvisna od delavcev, ker delavci smo vsi brez ozira kakšen posel kdo opravil. Bogatašev ali kapitalistov nisva pričakovala, in odkritošeno rečeno, niti ne želela.

Sedaj, ko pospravljava, najdem marsikater zanimive zapiske, časnike in razno drugo literaturo. Med drugim mi je prišel v roke tudi zapisnik Waukeganske konvencije SNPJ, ki je

PLEMENSKE RAZPRTJE se v povojnih tednih dogajajo posebno v šolah. V Garyju, Ind., so pred tedni zastavili belopolti dijaki z zahtevo, da se mora dijake črne polti namestiti v posebne sobe, ker belli ne bodo sedeli z njimi. Gornja slika pa je iz Harlema v New Yorku, kjer je prišlo do večjih spopadov med belimi in črnimi dijaki pred višjo šolo Benjamin Franklin. Vroče duhove je pomirila še policija s krepelji.

Nekaj drobiža

Chicago, Ill. — Pazno zasledujem obravnavo proti nacijskim vojnem zločincem v Njemačburgu in se vprašujem, kdo bo zdaleč? Katka Zupančič je nedavno v svoji koloni zapisala, da je v minuli vojni le še malo manjkalo, da ljudje niso postali kanibali. A na ti obravnavi je bilo dokazano, da se je to v resnicu dogodilo, če ne drugače, pa v nacijskem jetniškem taborišču Oswiecic in v Belsenu. Na smrt izstradani sužnji so rezali meso že iz trohnejših trupel in drugi pa iz teles ravnonak umrlih trpinov, v nadi, da se bodo saj še enkrat nasiliti...

Chicago, Ill. — Pazno zasledujem obravnavo proti nacijskim vojnem zločincem v Njemačburgu in se vprašujem, kdo bo zdaleč? Katka Zupančič je nedavno v svoji koloni zapisala, da je v minuli vojni le še malo manjkalo, da ljudje niso postali kanibali. A na ti obravnavi je bilo dokazano, da se je to v resnicu dogodilo, če ne drugače, pa v nacijskem jetniškem taborišču Oswiecic in v Belsenu. Na smrt izstradani sužnji so rezali meso že iz trohnejših trupel in drugi pa iz teles ravnonak umrlih trpinov, v nadi, da se bodo saj še enkrat nasiliti...

"Yes, v nadi, da se bodo saj še enkrat nasiliti!" To je bila posledica umirajočega kapitalizma, ki je subvenciral fašiste, da bi se obdržal pri življenju. Vatikan mu se danes stoji zvezsto ob strani. Oba ta sistema se prokleto dobro zavedata, da sta eno — da sta si kakor slovita siamska dvojčka. Drug brez druga je bil v novi Jugoslaviji na eni strani in s stališčem dogovorov Churchilla na drugi, ampak da si mora ta narod sedaj utrditi svoj standard. Vmes plane kdo z letaki in pamfleti, ki cisto lahk zmešajo pamet tistim, ki vedo, da so vse pridobili in nices izgubili.

General Patton se že danes ne zaveda, da to ni bitka med petelinami iz osemnajstega stoletja, med novo Jugoslavijo na eni strani in s stališčem dogovorov Churchilla na drugi, ampak da si mora ta narod sedaj utrditi svoj standard. Vmes plane kdo z letaki in pamfleti, ki cisto lahk zmešajo pamet tistim, ki vedo, da so vse pridobili in nices izgubili.

General Patton se že danes ne zaveda, da to ni bitka med petelinami iz osemnajstega stoletja, med novo Jugoslavijo na eni strani in s stališčem dogovorov Churchilla na drugi, ampak da si mora ta narod sedaj utrditi svoj standard. Vmes plane kdo z letaki in pamfleti, ki cisto lahk zmešajo pamet tistim, ki vedo, da so vse pridobili in nices izgubili.

O našem slavnem generalu Georgu S. Pattonu se že vedno veliko piše, kot se je med vojno. Postal je notoričen vsled zatožbe, da mu je čisto lahk priloziti klofuto vojaku, če se mu le malo zameri. Potem je postal notoričen vsled svoje vojaške vlade na Bavarskem. Vladal je, da so se ljudje spet ponizali do stopnje kanibalstva. Ampak povzročitelji tega gorja kažejo le na Rusijo, češ, njenega komunizma se bojimo, le ta pozvrača, da ne moremo v "normalnosti".

YOUNG GIRLS for Bakery Clerks — Hours: 5:30 A. M. to 2 P. M.

WOLCZYK BAKERY
958 N. HONORE STREET
Hum. 1682

UTILITY & CLEAN-UP MAN
for established Photo Engraving Co. — Steady work—Good pay — Call

S T A T E 5367

CHINA DECORATORS
Liners & Stampers
Experience not necessary — Good working conditions — Apply —

K O H L M E G. C O.
5831 So. Green Street

BARETINGIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

POSLUŠAJTE
vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja

Vodi jo George Marchant, WGES, 1360 kilocycles.

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

“PROSVETA”

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljate nova društva. Deset članov(e) je treba za novo društvo. Naslov za list in tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO 23, ILL.

ADRIA PRINTING CO.

1838 N. HALSTED ST.
CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PROLETAREC

1838 N. HALSTED ST.
CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PROLETAREC

1838 N. HALSTED ST.
CHICAGO 14, I

John Artach umrl

Ko sem prišel prvič v Waukegan, Ill., in se seznanjal, sem segel med drugimi v roko dobrodušnemu rojaku, ki je imel običaj, da je v svojem smehljaju vsakega novodošleca premjeril in presodil. To je bil John Artach, društvenik, delaven posebno v SNPJ. Od najinega prevega srečanja sva se potem še čestokrat videla, še tudi potem, ko mu je začelo odpovedovati zdravje.

Ohranili ga bomo v častnem spominu. Družini naše sožalje.

—Z.

IZ URADA BIG TONYJA

Oakland, Calif. — Pred letom dni me je bolezni položila na posteljo in ko sem ležal v nji, sem premislijeval, če se že kdaj skobacam zdrav, ker mi je "karburetor" (srce) res tako razbijal kot stara lokomotiva.

Različne misli so mi rojile po glavi. Dva naša sinova sta bila preko morja na bojni fronti, jaz sem bil pa tudi v ofenzivni in nisem vedel, ali bom zmagal ali ne. Zmagali smo vsi. Jaz sem premagal sovražnika na domači fronti, sinova pa sta po svoji nekoliko pripomogla, da smo premagali sovražnika tudi v tujini. In če takole premislijujem, kako je bilo pred letom dni, si predstavim, da se je v enem letu veliko spremeno, bodisi pri nas kot v Evropi in drugje. Človek res ne sme nikoli "scagat," čeprav mu včasi trda prede.

Fanta sta nam sporočila, da se bosta v oktobru vrnila nazaj v USA in predno bo ta dopis priobčen, bosta bržkone ž doma. To je bila vesela novica za nas. Simpatiziramo pa s tistimi starši, ki še ne bodo dobili kmalu drži v Los Angeles. Tja smo prišli po osmih in pol ure vož-

Pokojnik je bil rojen 28. decembra 1881 v Borovnici pri Vrhniku nad Ljubljano. Ob času smrti je bil član društva št. 218 SNPJ v Denverju, prej pa, kot že omenjeno, društva št. 14 SNPJ v Waukeganu.

Pokojnik zavuča soprogu Frances, hči Alice (omožena Drasler), ki je znana v Chicagu in okoličnih posebnih vseled njenih mnogih nastopov v igrah dramskega odseka kluba št. 1 JSZ ter povskega zborja Sava. Tu je bila uposlena v gl. urad SNPJ do izselitve v Iwo. Dalje zavuča hči Frances, omožena Oblak, nastanjena v Pearl Harborju na Havajih, in pa sina Johna, Zet-

Ob prejemu te radostne vesti sem predlagal, mama pa podpisala, da se peljemo k našim prijateljem v Fontano, Calif. Predno sem se podal na pot, sem šel k zdravniku. Poslušal je, kako moj karburator funkcioniра, in se je izrazil, da se je zelo poboljšal. To sem mu pritrdil, češ, to jaz najbolj vern! Dal mi je navodila, da ne težko delati, ne pit alkoholnih pijač (da bi ga kokila brenila!), kajti da zame je najboljša zdravilo počitek. "Ako se boš ravnal po teh navodilih," je rekel, "boš še dolgo živel."

Druži dan sem naprosil starejšega sina — on je zdravnik z mechanizme, da naj pregleda, kako karburetor funkcioniра na naši "lizi", da se mi mrha ne ustavi kje na poti. Res je vse pregledal in ugotovil, da je vse OK.

Odločili smo se odpotovati 30. avgusta. Naša mama je telefonirala prijateljici Mrs. Mary Sommers, ki je učiteljica v ljudski šoli v Berkeleyju, da odpotujeva v Fontano. Mary ima tam strica. Vprašala je, če imamo prostor tudi zanjo. Seveda, čimvečja družba, bolj je prijetno!

To novico je Mary nato takoj sporočila svoji svakinji Vidi di Rozanc, pa se je še ona predlagala ha pot, ako je prostor. Seveda lahko" prispeva, smo ji rekli. Vida in Mary prihajata iz Clevelandja, možička pa imata v službi pri najbogatejšemu stricu na svetu. In ta je naš Uncle Sam.

Odpeljali smo se omenjene dne ob 5. zjutraj po cesti 50, potem pa krenili po cesti 99, ki drži v Los Angeles. Tja smo prišli po osmih in pol ure vož-

nje. Oglasili smo se najprvo pri našem velikem prijatelju Blažu Mezoriju. Po kratkem pomenku smo krenili proti Fontani, do katere je 65 milij. Topomer v kari se je dvignil na 100 stopinj, a klub hudi vročini je bila naša družba dobro razigrana. Čelo Šofer se je dobro počutil. Saj ni eduno, ko je imel kar tri dekleta s seboj.

Pred štirimi leti, ko sem šofiral iz Kalifornije v Cleveland in nazaj, sem si medpotoma prvič vstopil tu pa tam steklenico piva. Na tej vožnji pa sem pil mleko ali 7-up. Moja dekleta so bila zelo vesela, ko je Big Tony pil mleko namesto piva.

Bilo je 5. pop., ko smo dospeli na cilj in sem našo "lizi" zapeljal pod oranžno drevo na vrtu družine John Girgol v Fontani. Vsi smo se radovali, ker smo se pripeljali brez nezgod do cilja. Vida in Mary sta ostali pri stricu Johnu Girgolu, mama in jaz pa sva se odpeljala k Blažičevim. Kadar "potujeva tja, se oglašava vselej pri njih. Vselej nam dajo stanovanje in tako je bilo tudi sedaj. Doma imamo vsak svojo posteljo in svojo sobo, pri Blažičevih pa so nam odzakali samo eno sobo in eno posteljo. Doma, predno smo šli h počitku, sem ji naročal, da če jo bo poneti strah, naj zaživiga, pa ji pridek kratek cas delat. Ti ravno tako napravi, mi je odgovarjalo. Sedaj, ko sva bila v skupini sobi in postelji, pa nama ni bilo treba več žvižgat. Ha-ha.

Drugi dan smo obiskali družino Louis Parkel, s katerim se poznamo še iz države solnčnih rož. L. 1910 se je oženil in jaz sem igral na njegovi svatbi. Ne spominjam se, če sva se od te-

daj še kdaj videla, ker se je kmalu potem izselil v Illinois. Po tako doligih letih sva si v pričakovanju v Chicago v splošnem sta dobro znana. Sta gostoljubna in dobra družabnika ter podpornika "Proletarca".

Med drugim sem se ob tej prilici seznanil tudi z Novakovim družino. Oba sta iz Barbertonja, zelo vlijudna in družabna. Bilo je še drugih obiskov, namešč k Antonu Rihtarju in k Antonu Hočevarju. Rihtar mi je posredek s 7-up, Mrs. Hočevar mi je pa prinesla rakije, ki sem jo severno vzdolj vseh strogih zdravniških navodil odklonil.

V nedeljo 2. sept. pa sva bila povabljena na kosilo k Mrs. Louise Parkel. Bilo je prijetno in postrežba seveda izborna. Komaj peščica Slovencev nas je v tej deželi, pa se lasamo med sabo za prazen nič, namesto da bi uporabljali narodu v dobro zdravo pamet.

Drugi dan sva se z našo mamom peljala v Los Angeles na obisk k našim prijateljem, v prvi vrsti k Johnu Pavliču. Dekleti sva postila v Fontani.

Pri Pavličevih so bili zelo presečeni, ker nas niso pričakovali. Oba sta že prileteli in jako gostoljubni.

On je tudi naročnik Proletarca. Pri njih sva ostala čez noč. Predno smo šli k počitku, smo se peljali k Joe Parkiju in njegovim soprigom. Oba sta dobra podpornika "Proletarca". Od njih sva se vrnila spet v Fontani.

Pri Blažnikovih smo se tudi ustavili. Bila sva prisreno sprejeta. Na staru leta sta ostala sama, kot midva. Imata štiri sinove v hči, ki so vsi z doma. Dva sta menda še v armadi, hči je poročena, dva sina pa sta upoznani in nato pa pograbili koncertino ter zaigral: "Beer Barrel" polko.

Na istem pikniku smo se dogovorili, da se snidemo naslednji dan v dvorani društva SNPJ, torej na delavski praznik in ga lahko skupaj praznujemo. Dejali sem, da za nameček bom tistim, ki radi plešejo, kaj zaigral. Tako se je to tudi zgodilo. Na pikniku in v dvorani je bilo

"lušno". Ali ni zares prijetno, če smo prijatelji...?

Vsi smo proti vojni. Z veseljem smo sprejemali novice o zmagačih naše armade in pa končno poročilo, da je konec klanja. A ko človek to premisljuje, si misli:

"Komaj peščica Slovencev nas je v tej deželi, pa se lasamo med sabo za prazen nič, namesto da bi uporabljali narodu v dobro zdravo pamet."

Drugi dan sva se z našo mamom peljala v Los Angeles na obisk k našim prijateljem, v prvi vrsti k Johnu Pavliču. Dekleti sva postila v Fontani.

Pri Pavličevih so bili zelo presečeni, ker nas niso pričakovali. Oba sta že prileteli in jako gostoljubni.

On je tudi naročnik Proletarca. Pri njih sva ostala čez noč. Predno smo šli k počitku, smo se peljali k Joe Parkiju in njegovim soprigom. Oba sta dobra podpornika "Proletarca". Od njih sva se vrnila spet v Fontani.

Pri Blažnikovih smo se tudi ustavili. Bila sva prisreno sprejeta. Na staru leta sta ostala sama, kot midva. Imata štiri sinove v hči, ki so vsi z doma. Dva sta menda še v armadi, hči je poročena, dva sina pa sta upoznani in nato pa pograbili koncertino ter zaigral: "Beer Barrel" polko.

Tudi Anton Vidbergar me je potretal po svoji stari navadi. Pred odhodom iz Fontane mi je namreč podaril zaboj sladkih pomaranč.

Z Johnom Pečnikom sva bila večkrat skupaj. On gradit hišo.

(Konec na 5. strani.)

HELP WANTED**HELP WANTED****HELP WANTED****HELP WANTED****CROWN CAN CO.**

HAS URGENT NEED FOR

MEN - EX-SERVICEMEN - WOMEN**BODY MAKER MECHANICS****FLANGER SEAMER and TESTER MECHANICS****MAINTENANCE MACHINISTS**

and General Laborers

ALSO

WOMEN**FOR PACKING AND OPERATING CAN MAKING MACHINES**

EXCELLENT POST WAR FUTURE FOR PEOPLE OF PROVEN ABILITY BEST WORKING CONDITIONS

3501 WEST 31st ST.

BISHOP 3225

MAIDS! MAIDS! MAIDS!

NEEDED AT ONCE

See MRS. COWAN

CONGRES HOTEL**500 SOUTH MICHIGAN AVENUE**

(Steady Employment)

Spice and Flour Mixer Operators

No Experience Required

48 Hour Week

80c Per Hour

Permanent Work

See Mr. JOHANSEN

GRIFFITH LABORATORIES

1415 W. 37th Street

G-I-R-L-S**Bench Workers**

EASY WORK — DAY

And NIGHTSHIFTS

Hourly Rates Plus Bonus

with opportunity to make

85c an Hour

OR MORE

10% Bonus for

night work

Steady work — Pleasant at-

mosphere — Good Transporta-

tion — Paid Vacation — Cafete-

ria — A real honest to good-

ness place to work for

Gaylord Products Incorporated

1918 Prairie Avenue

WOMEN!!**General Office Clerks****Typists and Ediphone Operators****MEN!!****Order Pickers, Packers****Receiving and Shipping Clerks****Janitors****Good Starting Salary****Permanent Jobs****Excellent Future****Many Employee Benefits**

Apply At Once

GAMBLE STORES, INC.

2753 WEST 25th STREET

American Colotype Co.

Permanent Positions

Good Wages

WOMEN**BINDERY GIRLS****TABEL WORKERS**

Apply

1151 W. Roscoe

1257 Fullerton

MILLWRIGHTS-ELECTRICIANS**PUMP REPAIRMEN**

Permanent Positions for

Factory Maintenance

Work

DARLING & COMPANY

4201 S. ASHLAND AVE.

Second Floor

Gaylord Products Incorporated

1537 NO. CLYBURN AVE.

POLISHERS and BUFFERS**JOB SHOP WORK**

Guaranteed scale \$1.50

per hour

Good scale on piece work

MASTER INDUSTRIES

2415 So. Prairie Avenue

Experienced Millinery Feather Workers

W-A-N-T-E-D

Also Apprentices. Good wages

while you learn. — Pleasant working conditions

SWENSEK & SON

Iz SANsovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

S seje združenega odbora

V soboto 20. oktobra se je vršila v Clevelandu letna seja Združenega odbora južnoslovenskih Amerikancev. Kot je znamo, sestoji Združeni odbor, ali kot ga nekateri v skrajšani obliki nazivamo ZOJSA, iz zastopnikov Slovenskega ameriškega narodnega sveta, Narodnega vijeća hrvatskih Amerikancev, Srbskega vidovdanskega konгрesa ter Macedonske ljudske lige in Bolgarske prosvetne zveze. Vsaka teh organizacij ima v tem odboru po sedem zastopnikov. Poleg rednih delegatov so bili navzoči tudi zastopniki nekaterih krajevnih Združenih odborov kot n. pr. Cleveland, Detroit, Chicago, Milwaukee, Kansas City, St. Louis, Canton ter zastopnica Hrvatsko-Ameriških Zen. Nas SANS so zastopali Louis Adamič, častni predsednik ZOJSA, Etbin Kristan, podpredsednik ZOJSA, Mirko Kuhel, tajnik slovenske sekcije, Janko N. Rogelj, F. A. Vider, Albina Novak in Frank Zaitz. Navzočih je bilo tudi precej zunanjih in iokainih gostov, med njimi svetnik pri jugoslovanskem poslanstvu v Washingtonu dr. Slavko Zore, ter dr. Franček Kos, svetnik pri veleposlanstvu v Londonu. Dr. Kos je mlad štajerski rojak iz Maribora in po poklicu profesor zgodovine umetnosti. Ta naša slovenska rojaka sta načrivala med navzočimi najboljšimi. Sejo je vodil Louis Adamič.

Daljša poročila so dali predsednik Balokovič, ki je posebno naglasil sodelovanje, ki ga Združenje posveča naš SANS, tajnika Ančka Traven, Frank Bočič za Hrvatsko vijeće, Etbin Kristan za SANS, Žarko Bunčič za Vidovdanski kongres, George Pirinsky za Macedonce, dr. Šarenko za Bolgare ter delegati lokalnih odborov in organizacij. Med važnimi predlogi je bila sprejeta resolucija glede značaja lokalnih Združenih odborov. Določa, da ZOJSA poziva lokalne podružnice in vijeće vseh petih narodnostnih skupin, da izvolijo svoje deležne za ustavitev takih lokalnih Združenih odborov. Ta zaključek je zelo važen, kajti predvideva ustavitev podružnic kot so SANS-ove tudi med Hrvati, Srbi, Madžarci in Bolgari. To idejo je SANS propagiral že več let, kajti umevno je, da nobena narodnostna organizacija nima pravega telesa, ako nimajo rednih plačajočih članov, ki bi tvorili članstvo teh organizacij. Podpora, kulturna in druga društva ter ustanove so lahko priključijo tem podružnicam, toda posamezni člani teh podpirajočih društev se ne smatrajo za člane podružnice, ako posamezno ne pristopijo. Na tej podlagi je ustavnovljen SANS.

Zastopniki so na seji soglasno zaključili, da ZOJSA obstaja še naprej. Za bodoče fiskalno leto je bil sprejet proračun, ki predvideva \$60,000 za poslovanje. Od te kvote odpade na hrvatsko vijeće \$35,000, na SANS \$12,000, ostala vsota pa na Srbe, Madžarde in Bolgare.

Prihodnje leto bo pod pokroviteljstvom ZOJSA oklican južnoslovenski kongres. Vse podrobnosti o tem ima izdelati izvršni odbor ter organizirati ameriški Slovence, Hrvate, Srbe, Macedonce in Bolgare, da manifestirajo svoje edinstvo in solidarnost kot Amerikanci južnoslovenskega porekla.

Ponovno so bili izvoljeni vsi starci odborniki. Drugi dan 21. oktobra se je vršil v Slovenskem narodnem domu javni shod, katerega je organiziral lokalni Združeni odbor. Dvorana je bila nabita nadušenega občinstva, ki je z napetostjo sledilo govornikom L. Adamiču, Balokoviču, Pirinskyju in drju. Zoretu. Frank Plut in Tončka Simčič sta nastopila v solospievih v duetih, igral je tamburaški zbor, program je vodil pa John Pollock. Za Združeni odbor je bilo med občinstvom nabrano \$1,400. Med gosti na odru je bil tudi dr. Franček Kos in primorska Slovenka soproga drja Zoreta, ki je med okupacijo ves čas prebivala v Jugoslavijo.

Ljubljani. Občinstvo je ob sprejetju z ovacijami.

Nova pošiljka potrebščin v Jugoslavijo

Vojni relifni fond Amerikanov južnoslovenskega porekla je pred dobrim tednom zopet oddalil v Jugoslavijo večjo kolonijo obleke, obuvala, hrane in drugega materiala. Naloženo je na parniku "George Chaffey", ki bo pristal bodisi v Trstu ali v Splitu. Skupna teža poslanih potrebščin znaša 491,421 funtov ali 246 ton in so vredne \$390,670.82.

Seznam poslanih potrebščin je sledi:

306,517 funtov obleke; 33,121 parov čevljev; 315 funt. odej; 61,082 funtov hranje mlečni prašek, konserve za otroke, suho sadje, prašek za juho, riž, moka, ješprejn, olje in podobno; 28,914 funtov zdravil (sufira, vitaminini, digitalis, hormoni, serumi proti prisadu, antitoksini proti mrtvičnemu krvu in davici, adrenalin; kirurške potrebščine), obvezne, obližni, suture, topomeri, hidrodermične šivanke, gumiske cevke in krvne plazme); 45 šivalnih strojev; 2 sesalke (tipa Sterling); 2,972 funtov semena (pšenica, proso, buča, grah, paradižniki, fižol in ječmen).

Med poslanim materialom je 589 sprešanih bal obleke, 83 kartonov čevljev, 29 kartonov darovane grocerije, 205 kartonov druge grocerije, 21 kartonov darovanih medikalij, 1 šivalni stroj (darovan), 2 darovani sesalki, 14 zabojev pisalnega papirja, 30 vreč žitnih semen, 44 novih šivalnih strojev, 31 zabojev kupljenih medikalij, 45 sodov mlekovega praška, 25 bal sprešane nove obleke, 46 kartonov novih čevljev, 18 zabojev kupljenih zdravil, 3 zabojev odej; poleg tega je poslala Hrvatska bratska zajednica 327 bal ponoseno obleke in 51 zabojev ponosenih čevljev.

Vse to je bilo poslano jugoslovenskemu Rdečemu križu za razdelitev najbolj potrebnim, oziroma. Veliko tega bodo prejeli tudi naši Slovenci, vključivši slovensko Primorje in Goriško. Koliko iz Amerike prejete blaga je bilo razdeljenega med Slovence, smo poročali že zadnji teden. Podatke je poslal Rdeči križ Slovenije, torej tista oblast, ki je pravomočno postavljen, da deli naše darove med najpotrebenjšimi. Da tudi mi ameriški Slovenci dobivamo razmerni kredit za poslani material, potrjuje tudi naslednja notica v "Slovenskem poročevalcu" z dne 9. avgusta:

Ameriški Slovenci Slov. Rdečemu križu

Beograd, 8. avg.—Ameriški Slovenci so poslali Slovenskemu Rdečemu križu 6720 plastičev, 1426 kosov perila, 8191odej, 20,000 konserv, več zabojev mila in vitamino ter mnogo živil.

Nova kampanja za obleko in perilo

Ta mesec se prične velika kampanja za zbiranje porabljenih obleke, perila, odej, obuvala in vseh drugih potrebščin za potrebe rojake v Sloveniji in Jugoslaviji. Vodi jo Ameriški odbor za jugoslovanski relif, podsek Vojnega relifnega fonda Amerikancev južnoslovenskega porekla. Zaključi se 31. decembra. Apeliramo na vse SANS-ove podružnice in njene člane in članice, da pri tej kampanji 100% sodelujejo ali jo pa sami pričnejo v naselbinah, kjer druge jugoslovanske organizacije še niso na delu. Apelira se tudi na nečlane posameznike, da po svoji moći pomagajo v tej kampanji za nabiranje blaga za Jugoslavijo. Naše podružnice so doberi se posebna navodila za kolktivno sodelovanje z drugimi jugoslovenskimi organizacijami, seveda, z lokalno postojanco Ameriškega odbora za jugoslovanski relif. Vsaka obnošena obleka, perilo, plašč, odeje, nogavice, površniki, brezkonavki, svitri, čevlji, škornji, spodnja obleka in podobno, vse kar je še uporabno, je dobradošlo. Seveda, s hvaležnostjo sprejemamo tudi novo blago, kakor tudi konzervirano hrano, medikamente in druge potrebne in uporabne reči, ki jih danes v Jugoslovijo.

VOJAK WILLIAM GARRETT je prišel domov ravno ob času, da je zri na rakve, v katerih je bil njegov oče, matt in šest bratov ter sester. Ubiti so bili v avtni koliziji. Njihen dom je v Morganfieldu, Ky.

slaviji primanjkuje. Zima trka, trka čedalje bolj brzo, a naš narod doma je brez zavetja, še nepripravljen, da po strašni štreljini borbi za svojo svobodo in pravico kljubuje že peto leto tudi naravnim elementom. Skrbeti je treba tudi za nesrečne, ki so se povrnili izgarani in izmučeni od prisiljenega dela v Nemčiji in drugih okupiranih krajih ter iz zverinskih mučilnic v koncentracijskih kempih v Nemčiji, Sleziji in Avstriji. Kolika revščina in potreba vladala v novi svobodni Sloveniji, je razvidno iz številnih pisem, ki jih je prejelom iz svojih dragih iz stare domovine. Narod je poseten na ogromne pridobitve, ki jih je izvozel v potokih krvih svojih najboljših sinov in hčer. Teh pridobitev ne mara zamenjati za košček kruha in krpiča obleke, pač pa upravičeno pričakujemo, da mu bomo priskočili na pomoč mi, ki nam ni bilo treba iti skozi pekel. Slovenci v Ameriki so se do sedaj priljubno dobro odzvali, toda še ne vse in se ne dovolj. Čaka nas še velika moralna in narodna dolžnost, pa magari sami občutimo, da smo malce prizadeti. Naša dolžnost je pomagati ne samo našim sorodnikom in prijateljem, s katerimi smo po tolikih letih zopet napravili stike, temveč tudi onim nesrečnikom, ki nimajo nikogar, v Ameriki, na katerega bi se obrnili. SANS je že manogorat apeliral in prosil za sočutni odziv. Apelira in vasi prihajajo od doma, iz vaših rojstnih krajov, potem pa soderit, če smo imeli prav ali ne.

Naše gibanje

Jesen je tukaj in zima ni več daleč. To je doba priredb, koncertov itd. V nedeljo 18. novembra prirejajo skupna čikaška društva SANSA veliko priredo v dvorani SNPJ. Glejmo, da bo natlačeno polna. V nedeljo 9. decembra pa priredi slovenski socijalni klub št. 1 dramsko priredo, na katero že sedaj opozarjam.

Več o tem prihodnjici .

IZ URADA BIG TONYJA

(Nadaljevanje s 4. strani.) Louis Parkelnu. Ne vem pa, ko sem to pisal, ali je tam le delal, ali je bil kontraktor. Pravili so mi, da je eno desko dvakrat odzagal in je postal vsled tega prekratka. Kako je potem "doštel", mi ni znano. Morda je raztegnil, če je tako močan, kakor Tarzan. On je načrtovan, da o prostem času kaj pogajira za list. Njegova soproga Frida je zelo prijazna.

Teden dni sva bila v Fontani. Ti dnevi so zbežali mimo kot nič. Vročina v senci nama je jak, teknila, ker oba sva rahlega zdravja. A rečem, da sva se počutila mnogo boljše v Fontani kot v Oaklandu.

Prišel je čas odhoda. "Hvala vsem, ki ste nas tako lepo sprejeli in postregli!", sta rekla. Poštevajoči, kjer sva sta novovala. — Anton Tomšič.

Anton Zornik

NAS ZASTOPNIK ZA

ZAPADNO PENNO

v kratkem obišče Barberton, O. in okolico, Salem, O. in okolico, Girard in okolico, Sharon in Bessemer, Pa. ter razne naselbine. Sodrogom in somišljenkom priporočamo, da mu gredo pri agitaciji na roko.

Upravnštvo.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.) nevito v Braziliji, v Španiji, na Portugalskem itd.

V ANGLIJI bo treba izdelati še trideset in četrto milijona madrij, ali več kot še kdaj v njeni zgodovini. Toda ali bodo ta odlikovanja sploh rešila kak problem, kajih imajo v Angliji v izobilju, to je drugo vprašanje.

NEVESTE AMERIŠKIH VOJAKOV so v tej vojni brkone opravile še slabše kakor tiste, ti so se z našimi vojaki poročile v prvi svetovni vojni. Tisočih je, ki so se oemožile z ameriškimi vojaki v Angliji, pa v Avstraliji, v Novi Zelandiji itd. Sej pa je ta zadeva problem. Kajti dekleta hočejo sem za momči, ki vladajo sumi, da bodo sile prav tako hitro nazaj. Saj v slučaju večje skupine avstralskih nevest se je to že dogodilo. "V Ameriki vse nori," so rekli, "a pri nas smo navajene miru." Oblastim tu je bilo to všeč, ne za v Avstraliji. Ampak "mlačost je norost." Posebno v vojni.

SKOF J. P. HURLY, ki je poleg duše v svoji škofiji v Floridi, je bil imenovan za papeževega nuncijsa v Beogradu. To pomeni, da je papež Pij XII. še vedno le diplomati in da je zgolj raditev poslal v Beograd človeka, ki mu ni kdovkaj za maše, a se pa toliko bolj na diplomacijo razume.

FRANCOZINJE bodo z ameriškimi fanti znova poskusile. V vojni se jim ljubezenske afere z njimi niso obnesle. Na tisočih je jih je poročilo. Ko pa je prvo ljubimkanje minilo—se zdi—da se bo i ta ljubavna idila končala slično kot v prvi svetovni vojni.

CUDNO, ko smo tako za svobo, da dovoljujemo pobijati v kolonijah tiste reveže, ki res verjamemo vanjo.

VIDKUN QUISLING je imel v minuli vojni to nesrečo, da je posodil svoje ime v znamenju izdajstva nad svojo deželo vsem, ki so bili naprodaj. Ko mu je stala porota nasproti, se je jebal. Trdil ji je, da je patriot. In da ni ničesar zadržal, da ni izdajalec. Mnogi so mu verjeli. Ker je vojno Hitler izgubil, je moral pasti Quisling. Njegovo ime je cudno zaslovelo in Norvežanom se nič kaj dobro ne zdi, da ga imajo za besedo v moderniziranem besednjaku.

STALIN "umira" se je glasilo nedavno poročilo iz Londona. A le čemu? Saj je bil vendar oglašan za zdravega! Pa je vseeno mogoče, da je zbolel, kajti dela ima veliko.

KDO BO NASLEDNIK? To so vprašanja v tisku in v radiu ob vsaki vesti, ki namiguje, da Stalin ne bo več dolgo med živimi. In baš je čudno vprašanje, ki se zares zagotovo, aki so predstavljamo z vidika sovjetske diplomacije z onih dni, ko je bil Trocki še v ospredju in domneval, da bo Leninov titel na podeloval. Ameriški in angleški kartonisti ugibajo, da se gre v slučaju Stalinovega odhoda, med Molotovom in Žukovom. Morda. A še bolj verjetno je, da Stalin še ne bo tako kmalu izginil. In pa da ga bodo nadomestili kdo, ki v svetovni javnosti ni še nič kaj znan.

MOSKVA se je spriznila z idejo, da bo na Japonskem le Washington imel prvo besedo, torej Mac Arthur. Bilo je veliko prerekanka, in ga še bo, a vendar, Zed. države si lahko laste na Japonskem odločajo besedo, kajti zmaga tam je bila ameriška veliko bolj kot zavezniška. Vprašanje, kar se Rusije tiče je le, kaj sedaj nameščamo z Japankom?

POLJAKI v Italiji, v Franciji, v Nemčiji, na Angleškem itd. so v precepju. Njihovi častniki v vojni kaplani jih urgirajo, ne se povrni. A drugi pa, da naj gredo domov. Zavezniški oficirji pri tem ribarijo v kalnem, menda vsled neprijateljstva do Rusije in pa ker je sedaj takoma moda. Toda Poljaki, ki so v tej igri le žoga, bi storili parmeto, če se bi določno izrekli: "Hocemo v Zed. države." Ali pa, da so pripravljeni tisti domov. A še bolje, če se bi razpustili in se naj bi moštvo razšlo kamor že bi mu bila dana prilika. Ampak ker se stvari nikjer idealno ne razvijajo, bi bilo nesmiselno, če bi med Poljaki kaj bolj idealnega pričakovali.

Vec o tem se bomo gogovorili na seji. — Jože Menton, fajnik.

Priporočite prijatelju, naj Ameriški oljni vrelci še ne bodo usahnili.

V zveznem senatu študira posebna komisija ameriške izviro olja, ki ima nalogo dognati, da li bo se mnogo let v izobilju za naše naraščajoče potrebe, ali pa bo treba iskati umetne vire in nova pogonska sredstva.

Med drugimi je bil pred konferenco zaslišan dr. Robert E. Wilson, predsednik Standard Oil kompanije v Indiani, ki je dejal, da bo našavnega petroleja v tej deželi za vse potrebe zadosti še mnogo mnogo let.

Francija dobila mandat uvesti socialistični red

(Nadaljevanje s 1. strani.) Imoma doma še veliko zaslombe in pa med kapitalističnim slojem vsepošvod.

Kapitalistična gesla več ne vlečejo

Kakšen je politični veter v Evropi, se je posebno izkazalo pri padcu meščanskih strank. Pred vojno je bila najjača v državi Herriotova radikalna socialistična stranka, ki sicer ni ne radikalna stranka in ne socialistična. Do bila je le okrog 20 poslancev. V prictku minule vojne je bila večinska stranka v vladi za izboljšavo vseh rok. Francozi so se v teh volitvah odločili, da polovčarskim in reakcionarnim strankam

THE COLONIAL PEOPLES OF ASIA

A specter is haunting the imperial nations, the specter of virile Asiatic nationalism. Under the jarring impact of war deep fissures have appeared in the onerous colonial system, fissures which the resurgent nationalist movements may broaden into a complete crack-up. It is no flight of rhetoric to say that one-fourth of mankind—the colonial peoples of Asia—are on the march under mature and effective leadership. These peoples have suffered deeply and learned much during the last five years. They learned first that their European masters were not only hopelessly incapable of defending them but also obdurately unwilling to let them defend themselves. Under Japanese occupation leftist anti-Japanese guerrillas emerged in all the colonies and acquired political and military skills and arms they do not hesitate to use against non-Japanese imperialists. During the same period, many of that fringe of nationalists who tried to use the Japanese as a blow-torch to cut through their colonial shackles had their hands badly burned. But they have not lost their hatred for the shackles. The growth and development of these movements in Burma, Indo-China, Indonesia, Malaya, and other colonial areas during the recent past are an exciting and important but little known part of contemporary history. It is of the greatest import that virtually all of these submerged countries have made substantial progress toward uniting disparate political, religious, and national groups on a common anti-imperialist and anti-feudal platform. These new liberation coalitions are not to be dissuaded by pontifical Dutch promises, high-blown French phrases, or involved British constitutional trickery. They will accept only substantial and constructive reform looking to early independence.—The Nation.

IT WON'T WORK!

That an overwhelming majority of the American people and their Representatives in Congress are opposed to a tax on the right to vote is granted.

Dissension as to the proper method of abolishing the poll tax remains the only real point of conflict, and successfully plays the game of the small clique still rabidly opposed to restoring free suffrage in the South.

It seems obvious that the simplest, fastest way to abolish the poll tax as a condition of voting is to pass H. R. 7; conversely, it seems unfortunate that Senator O'Mahoney, a sincere believer in full free suffrage, should confuse the issue by introduction of a constitutional amendment.

The arguments can be disposed of swiftly by facing the facts:

(1) Constitutional powers of the Congress are more than ample to deal with the poll tax without an amendment.

(2) It is just as easy for the Senate to filibuster against a proposed amendment, and the two-thirds vote requirement is an invitation to a battle in the House.

(3) Analysis of action by State Legislatures on the child labor amendment shows that, even if an amendment could be voted out of the Senate by cloture, a filibuster by State Legislatures, against which no cloture can be invoked would effectively prevent ratification by the required 36 States.—The Brewery Worker.

Election Theft Common in Virginia

From time to time, as the situation seemed to warrant, LABOR has commented on the high-handed manner in which the Byrd machine runs politics in Virginia.

Recently it was reported in these columns that a Virginia judge had thrown out all the ballots cast in one county in last spring's primary election, contending that frauds were so flagrant and numerous that it was impossible to cleanse the ballot boxes.

A Byrd henchman who had been the beneficiary was disqualified and deprived of the Democratic lieutenant governor nomination.

The judge ordered a grand jury investigation and its report makes it clear why the machine is able to operate with little or no effective opposition.

The jury declared that there had been all sorts of skullduggery in the county, with the amazing qualification that nobody was really responsible. The acts complained of, the jury said, were "illegal, but not fraudulent," because, "they have been the result of precedent and practice over a number of years, possibly as many as 20 or 25."

There you have it. Stealing elections is so common in Virginia that it no longer comes under the heading of crime.—Labor.

THERE ARE MANY EASY WAYS TO PROPAGANDIZE FASCISM

By RAYMOND HOFSES, Editor, Reading Labor Advocate

If I should want to establish fascism the way of life in these United States of America I would not come right out and say so. There would be too much opposition to such a proposal if it were made with barefaced honesty.

What I would do would be exactly what editor Edward J. Meeman, of the Memphis (Tenn.) "Press-Sentinel" did the other day. I would wait until there were many workers striking and threatening to strike. I would bide my time until millions of people are threatened with shortages of many things vital to their welfare. I would act when many people—little people, big people and the people who are charged with the job of making the laws of the land—are frightened by economic contradictions and resentful about group demands which can not be solved without making fundamental changes in existing group relationships...

And then I would write an editorial with the heading: "The Strike Is a Weapon of Violence—Outlaw It."

I am not enthused by strikes because I believe I know of a really effective way of removing the necessity and the logic of striking. What I want to do is to outlaw the system that breeds strikes. I, being a Socialist, propose that the industries and functions that are basic to our national life and to the needs of all individuals shall be made the common property of all the people, and operated for the purpose of producing abundance for everybody's use instead of scarcity for owner's profits.

SWINDE!

Montgomery Ward & Co., the big anti-union mailorder concern, has been swindling the public on radio receiving sets, the Federal Trade Commission charges.

According to an F. T. C. "complaint," Montgomery Ward has been falsely advertising that its radio sets have up to 12 "fully functioning tubes, and are equipped for television."

Some of the tubes are dummies which perform no function, and the sets cannot receive television programs, the commission said.

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

SUBSIDIES BECOME TAX INCREASES

This week we came across an article headed by the words, "If Butter Goes Up."

The story is to the effect that subsidies are to be withdrawn from butter and other dairy products. And that, as a result, prices on those commodities are due for rise.

We appreciate that article because it provides us with a means of explaining why it was that, at the very beginning and while workers generally were endorsing the subsidy system, we refused to be enthused.

The fact is that subsidies were a hidden price increase. Anybody who ponders about the big deductions from his pay check ought to understand that. We pay it to the government instead of to the capitalist. Then the government pays it to the subsidized industries. And then the newspapers try to fool us by saying that, "anyway prices didn't go up in this war like they did in the last one."

Well, prices did go up, of course. The fooler was that we paid part of the price directly over the counter and part indirectly through the government.

And what now that subsidies are to be discontinued? Will taxes go down? Not so that the little man who lives from wages can notice it. What will happen is that prices will go up. So we must prepare to pay to the grocer and butcher AND to the tax collector.

So it is that subsidies, which were a foxy way of increasing prices at the beginning, are about to become an equally slye way of increasing taxes at the end. We'll pay more without getting more.

To the harassed householder who feels like shouting protests against prices now, we can merely repeat that what is about to happen to him is exactly what must happen under the capitalist private-profit system. And so, before we are too free with our sympathy, we want to know how he has been voting.

Because most workers voted for a system under which owners are permitted to take much from the general public in time of peace and much more in time of war, we have a national debt whose management requires a lot of money.

If, before the war started, we had established a Socialist economy of production for use, probably the war itself could have been averted. But if we'd had to fight we could have paid as we went and now we'd be ready to enjoy all the benefits of peace instead of paying the debts of war.

We have told this story, with variations, many times. But the workers who are now complaining wouldn't accept the Socialist way. They were afraid they'd lose their freedom of enterprise if they'd inaugurate a planned economy based upon production for use. They preferred to subsidize private business. And now, as always, they're about to get what they voted for.—Reading Labor Advocate.

CO-OPS MUST ADVERTISE

One thing is certain. If our large corporations were organized along cooperative lines and were able to return their surplus funds to those who patronize them, as the co-ops do, they would advertise the idea over the radio, and with full page newspaper advertisements, so that the whole country would know about it in a couple of weeks.

But the consumer co-ops, the regional wholesalers and other co-operatively organized farm organizations, tho they now have the necessary financial resources, still go along contentedly in the belief that somehow or other, the public will find out what they are doing, learn about the democratic manner in which they conduct their organizations, about their ability to put more buying power into the hands of their members.

Typical of the narrow, restricted thought going on among cooperators is an article in a recent issue of the Rochdale Cooperator, an article which timidly suggests that the present might be a good time to discuss the possibility of establishing a quarterly publication that would serve as a cooperative forum. But we say away with forums! We've had enough of this kind of intellectual indigestion for the few.

Let's have some full page newspaper advertisements telling the public about consumer cooperatives, and maybe a small army of

painters splashing broad brushes across mighty billboards.

Cooperators generally are shy, bashful, almost helpless in their public relations. They could do better. They could spend about one-fourth of what is spent annually to keep the nation informed about the merits of Coca-Cola.—THE CO-OPERATIVE CONSUMER.

GOOD WAGES MEANS PROSPEROUS FARMERS

Secretary of Agriculture Clinton P. Anderson recently reminded farmers of some common-sense facts on wages.

"The farmer knows from past experience," Anderson said, "that low farm wages come with hard times. They mean there are not enough city jobs, and that the farmer will not have a good market in which to sell his produce."

"The farmer ought to pray for the kind of situation that demands good wages, because that means industry is thriving and the city worker has lots of food money in his pocket."

QUIZ KID

"Hubert," said the fifth grade teacher, in an arithmetic review, "how many make a million?"

And the experienced and realistic Hubert promptly replied: "Very few."

ROTTEN FRUIT OF CAPITALISM

Children of Depression Unfit for War

Unemployment during the depression is a reason why 300,000 men were discharged from the army for mental and nervous troubles, and thousands more were found unfit for army service.

That shocking statement was made to a senate committee by Col. W. C. Menninger, chief of the army psychiatric division.

He said mental and nervous weaknesses accounted for 43 per cent of the soldiers discharged and 39 per cent of those found unfit for the army.

"These are children of depression," Menninger declared. "The effect of unemployment in their families in their youth is beyond calculation."

REFORM, ALABAMA, AGAINST REFORM

New York (LPA).—Attorney General Tom Clark was asked to investigate death threats made to a union organizer by an Alabama mayor. The Workers Defense League reported to Clark that the mayor of Reform, Ala., made the threat at a hearing following the arrest of Hayes McCreary, local president of Southern Tenant Farmers Union.

According to an affidavit signed by J. F. Hynds, executive council member of the STFU who attended the hearing: "The mayor replied (to the union attorney) that they were not going to permit a union to operate in or near Reform and that some one would be found dead if it was not broken up at once. The chief of police, John Taylor, stated that the union was going to be disbanded if he had to take the law into his own hands and do the job himself."

Well, prices did go up, of course. The fooler was that we paid part of the price directly over the counter and part indirectly through the government.

And what now that subsidies are to be discontinued? Will taxes go down? Not so that the little man who lives from wages can notice it. What will happen is that prices will go up. So we must prepare to pay to the grocer and butcher AND to the tax collector.

So it is that subsidies, which were a foxy way of increasing prices at the beginning, are about to become an equally slye way of increasing taxes at the end. We'll pay more without getting more.

To the harassed householder who feels like shouting protests against prices now, we can merely repeat that what is about to happen to him is exactly what must happen under the capitalist private-profit system. And so, before we are too free with our sympathy, we want to know how he has been voting.

Because most workers voted for a system under which owners are permitted to take much from the general public in time of peace and much more in time of war, we have a national debt whose management requires a lot of money.

If, before the war started, we had established a Socialist economy of production for use, probably the war itself could have been averted. But if we'd had to fight we could have paid as we went and now we'd be ready to enjoy all the benefits of peace instead of paying the debts of war.

We have told this story, with variations, many times. But the workers who are now complaining wouldn't accept the Socialist way.

They were afraid they'd lose their freedom of enterprise if they'd inaugurate a planned economy based upon production for use. They preferred to subsidize private business. And now, as always, they're about to get what they voted for.—Reading Labor Advocate.

Senator Robertson Tells a "Whopper"

Organized labor has been lied about so much by the newspapers and propagandists for sweatshoppers that it no longer expects or hopes for the truth from those quarters.

But it is shocking when a member of Congress, who is presumed to approach questions with an open mind, resorts to falsehood and half-truths in an effort to bring discredit upon the labor movement.

The other day Senator Edward V. Robertson of Wyoming, while regaling his colleagues with an anti-labor tirade, declared that "the labor unions today command the largest single block of uncontrolled money in the world."

He supported that silly statement with a list of 12 labor organizations which, he said, had accumulated funds aggregating \$160,762,000. Among the unions cited was the Brotherhood of Locomotive Firemen and Enginemen, with \$32,000,600 in its treasury.

That was a half-truth. Had Robertson sought to be fair, he would have explained that 90 per cent of these funds are insurance reserves, backing protection which the Brotherhood provides its members because they are unable to obtain it from private insurance companies except at prohibitive rates.

Robertson told a "whopper" when he declared the use of these funds is "unhampered by any restraint of law applicable to other persons."

The truth is that the Brotherhood's insurance funds are surrounded by rigid safeguards by the laws of 48 states, in the same manner as the reserves of private insurance companies.

In his zeal to "smear" labor, Senator Robertson conveniently disregarded that important fact.—Labor.

The Future of Coal

Recent research carried on to shorten the tragic world war has led to discoveries which many fear will destroy coal.

Such conclusions are ridiculous.

Coal's future is as safe as the future of air and water.

Coal is cheap, and even with decent wages paid to coal miners of the future, no other fuel can compare with coal either as to cost or abundance.

No other product offers such diversity of uses as coal—for from this gift of God comes medicines, and fuels for motor vehicles, plastics, and substitutes for countless items now being made from basic products which may eventually disappear.

There is an abundance of coal throughout the world which challenges the imagination of scientists to find still further uses.

But the future of coal lies not in its byproducts entirely, so much as its utility as fuel for the production of electric power, and the use of electric power is still in its infancy.

Don't be concerned about the future of coal—it's future is safe.—The Progressive Miner.

Why Not Try Friendship?

To employers everywhere, the words of William Penn uttered some few centuries ago ought to be an all-important factor in their labor relations.

Penn, founder of Pennsylvania, believed in friendship as the most powerful influence among men. His religion was that of friendship, and his words of wisdom so many years ago are as alive today as they were in his day.

"There can be no friendship when there is no freedom," Penn said. "Friendship loves a free air, and will not be fenced up in straight and narrow enclosures."

Is it not high time that an attitude of friendship be indicated by industry toward labor? Is it not high time to recognize that unless friendship exists between management and labor there can be no freedom for either side?

Penn's words ought to be emblazoned over the desk of every executive who deals with labor, and over the desk of every union executive who deals with management.

Force has failed—let friendship be the guiding spirit in the future—and this nation will regain its rightful place in the world as the nation of freedom of speech and of action.—The Progressive Miner.

YEARBOOK SHOWS CHURCHES' GROWTH

Church membership in the United States has reached an all-time high of 72,492,669 persons, more than 52 percent of the population, according to the 1945 edition of the Yearbook of American Churches, compiled by the Federal Council.

Dr. Benson Y. Landis, editor of the Yearbook, points out that the total membership figure, as officially reported by 256 religious bodies in the continental United States represents an increase of 3,991,483 over that compiled for the previous issue two years ago.

Total church membership, as well as the proportion of church members in the population, has been increasing steadily for many years.

Among the Protestant groups the Methodist Church reports the largest membership—8,046,129 persons, followed by the Southern Baptist Convention with 5,667,926. The figures are mainly for years ending in 1943 and 1944.